

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 iunie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014 în cauza penală în privința lui

Glușacov Nina Dumitru, născută la 28 august 1950, în s.Izvoare, r-nul Florești, domiciliată în mun.Chișinău, com.Codru, str.Costiujeni 6, ap.29.

Termenul examinării cauzei:

1. 18.05.2012 - 23.12.2013 - prima instanță,
2. 27.01.2014 - 20.02.2014 - instanța de apel,
3. 16.04.2014 - 24.06.2014 - instanța de recurs.

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 23 decembrie 2013, a fost încetat procesul penal în privința lui Glușacov Nina în baza art.183 alin.(2) Cod penal, în legătură cu existența circumstanțelor prevăzute de lege care exclud urmărirea penală.

2. De către organul de urmărire penală, Glușacov Nina a fost învinuită de faptul că, la 18 noiembrie 2004, activînd în calitate de șef al secției îmbuteliere a vinului al ÎS Combinatului Vitivinicol „Național-Vin”, fiind persoană cu funcții de răspundere și numită prin ordinul nr.12-9 din 18.06.2004 persoană responsabilă pentru respectarea cerințelor tehnicii securității, protecție a muncii și securității circulației rutiere în Secția îmbuteliere al Combinatului Vitivinicol „Național-Vin”, a primit prin telefon indicații verbale de la directorul întreprinderii, Efim Curmei, de a elibera unei persoane terțe, și anume lui Loghin Constantin un autoîncărcător. După care, Glușacov Nina, a indicat și a admis pregătirea vehiculului nominalizat de către cet.Paraschiv Vasile, care era angajat în calitate de muncitor la Combinatului Vitivinicol” Național-Vin”, fiind în afara orelor de muncă, prin ce s-au încălcat prevederile pct.1.1 și 7.2 al Instrucțiunii de protecție a muncii pentru șoferii autoîncărcătorului din cadrul Institutului Național al Viei și Vinului nr.23 din 28.01.2002, care prevăd că „șoferul autoîncărcătorului nu are dreptul să-1 exploateze, dacă acesta nu este în stare bună și nu corespunde cerințelor tehnice de exploatare. Sînt admiși ca șoferi ai autoîncărcătoarelor persoanele ce au împlinit vîrsta de 18 ani, care au trecut controlul medical, avînd permisul de conducere a încărcătoarelor” și „este interzisă pornirea de către persoane străine a autoîncărcătorului, de asemenea este interzis lucrul cu

încărcătorul defectat”. Concomitent, Glușacov Nina a admis încălcarea art.10 alin.(2) lit.e) din Codul muncii, conform căruia era obligată „să asigure salariaților condiții de muncă corespunzătoare cerințelor de protecție și igienă a muncii” și a Legii cu privire la protecția muncii nr.625 din 02.07.1991, conform căreia se interzice admiterea la lucru a persoanelor care nu au pregătirea profesională necesară și care nu au trecut instruirea și verificarea cunoștințelor în domeniul protecției muncii în modul stabilit.

Ca consecință, Paraschiv Vasile, fiind pe teritoriul Combinatului Vitivinicol „Național Vin” din str.Grenoble 167, mun.Chișinău unde era angajat în calitate de muncitor, fiind în afara orelor de muncă, aproximativ la ora 11.30, la indicația șefei Secției de îmbuteliere, Nina Glușacov, a verificat starea tehnică a autoîncărcătorului de model „Caterpillar-30”, constatînd că motorul acestuia nu se pune în funcțiune din cauza că acumulatorul electric, se afla în stare pasivă. Tot atunci, Paraschiv Vasile a apelat la ajutorul șoferului Mînzari Serghei, care efectua serviciul pe autocamionul „Kamaz” și care s-a deplasat cu acesta la o distanță de aproximativ 3 metri de locul staționării autoîncărcătorului, după care Paraschiv Vasile, nefiind instruit în conducerea autoîncărcătoarelor și neposedînd permis de conducere a acestora, fără a întreprinde măsurile necesare ca autoîncărcătorul să nu se miște din loc (nu a pus frîna de mînă), care rămăsese cu motorul în funcțiune, împreună cu Mînzari Serghei au luat acumulatorul electric de pe autoîncărcător și l-au deplasat pentru instalare pe platforma autocamionului „Kamaz”, prin ce s-au încălcat prevederile pct.1.1 și 7.2 al Instrucțiunii de protecție a muncii pentru șoferii autoîncărcătorului din cadrul Institutului Național al Viei și Vinului, nr.23 din 28.01.2002. Totodată, Paraschiv Vasile nu a manifestat prudență sporită, prin ce a încălcat prevederile pct.71 din Regulamentul Circulației Rutiere, conform căruia „conducătorul poate părăsi vehiculul doar după ce a luat măsurile necesare pentru a exclude pornirea de la sine a vehiculului sau utilizarea lui în lipsa conducătorului” prin ce a manifestat neglijență.

Astfel, în momentul cînd se instala acumulatorul electric pe platforma autocamionului, autoîncărcătorul s-a deplasat spre autocamion și l-a strivit pe Mînzari Serghei. Ca rezultat victimei i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală nr.174/2143 din 26 ianuarie 2005, hemoragie internă în urma rupturii arterei mezenteriale, ca consecință a traumei toraco-abdominale închise, în urma cărora victima a decedat.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Glușacov Nina să fie condamnată în baza art.183 alin.(2) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere și administrare în orice tip de întreprindere, pe un termen de 3 ani, iar în temeiul art.90 Cod penal, să fie dispusă suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an, invocînd că instanța neîntemeiat a dispus încetarea procesului penal în privința lui N.Glușacov, constatînd că aceasta a fost urmărită de două ori pentru una și aceeași faptă și că nu au existat suficiente temeiuri de a relua urmărirea penală în privința ei, pe cînd în cadrul urmăririi penale au apărut faptei noi, și anume declarațiile martorului C.Loghin, care au servit ca motiv de anulare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală; instanța a lăsat fără apreciere probele prezentate de partea acuzării, și anume declarațiile lui V.Paraschiv, date în cadrul urmăririi penale, cît și a inculpatei, astfel că reținînd circumstanțele care au stat la baza pornirii urmăririi penale, probele administrate pe parcursul efectuării urmăririi penale, care, la rîndul lor, au fost verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv, în instanță, demonstrează vinovăția inculpatei în încălcarea

regulilor de protecție a muncii de către o persoană cu funcție de răspundere a tehnicii securității, încălcare ce a provocat din imprudență decesul unei persoane.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, a fost respins, ca nefondat apelul procurorului, cu menținerea sentinței.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, în urma verificării și aprecierii probelor administrate și cercetate de prima instanță, în raport cu motivele apelantului, a ajuns la concluzia că apelul procurorului urmează a fi respins, ca nefondat, deoarece reținând declarațiile inculpatei N.Glușacov, a martorilor Ig.Mînzari, S.Mînzari, N.Ciugai, I.Glucoman, C.Loghin, I.Parfeni, A.Valovei, E.Curmei, instanța a constata că învinuirea nu și-a găsit confirmare prin probele enumerate.

La fel, instanța a conchis că afirmațiile părții acuzării se combat și prin probele scrise – procesele-verbale de pornire a urmăririi penale, de cercetare la fața locului unde a fost examinat locul amplasării camionului de model „Kamaz”, acumulatele pentru camioane, autocarul de model „Caterpillar”, anexa planului-schemă și fototabelul, de cercetare a cadavrului S.Mînzari, explicațiile lui N.Glușacov, a martorului C.Loghin, V.Paraschiv, N.Ciugai, I.Parfeni, Ig.Mînzari, S.Mînzari, procesele-verbale de examinare a obiectului din metal lucitor, al experimentului în procesul urmăririi penale, de audiere a succesorului părții vătămate S.Mînzari, a lui N.Glușacov, A.Valovei și E.Curmei și a experților V.Guja și I.Locoman, rapoartele de expertiză medico-legală nr.174/2143 și de expertiză din 15.08.2005; avizul privind accidentul de muncă mortal; copiile de pe cartelele prezentate de Ministerul Muncii; ordonanțele de scoatere a persoanei de sub urmărire penală și de anulare a ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală și reluarea urmăririi penale, acord de recunoaștere a vinovăției a învinuitului V.Paraschiv.

În baza celor menționate mai sus, instanța de apel a reținut ca corectă concluzia primei instanțe, care cu referire la art.275 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, a încetat procesul penal în privința lui N.Glușacov, deoarece organul de urmărire penală cunoștea acele circumstanțe la care a făcut referire procurorul s.Centru la momentul anulării ordonanței de scoatere a lui N.Glușacov de sub urmărire penală, iar declarațiile lui C.Loghin din 06.04.2012, care au servit ca motiv de anulare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a acesteia și reluare a urmăririi penale, nu sînt faptei noi, ori recent descoperite, acestea se cunoșteau, la faza inițială a urmăririi penale și în cazul că careva date nu au fost concretizate în cele declarate în anul 2004 de persoanele implicate, se apreciază ca o urmărire penală incompletă, un neajuns al autorităților.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recurs ordinar procurorul, care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, pe motiv că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept procesuale, din care considerente incorect a ajuns la concluzia că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatei; instanța nu a apreciat faptul că ordonanța prin care s-a dispus anularea ordonanței din 13.12.2010 de scoatere a persoanei de sub urmărire penală și reluarea urmăririi penale, din motivul stabilirii unor fapte noi, nu a fost contestată în modul prevăzut de lege la procurorul ierarhic superior sau la judecătorul de instrucție în termenii stabiliți de legea procesual penală, tăcit fiind acceptată, fără careva obiecții, ce potrivit art.251 alin.(4) Cod de procedură penală, nu poate genera nulitatea; instanța a ignorat să se expună asupra tuturor probelor administrate în cadrul urmăririi penale și prezentate pe parcursul examinării cauzei, și anume asupra declarațiilor martorilor, concluziilor expertizelor, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, indicînd eronat că N.Glușacov

a fost supusă de două ori urmăririi penale pentru una și aceeași faptă și concluzionând că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpatei, instanța nu a indicat expres și clar despre nulitatea cărui act este vorba și de ce încălcarea nu poate fi înlăturată decât prin anularea actului respectiv, astfel că toate acțiunile procesuale au fost efectuate în cadrul procesului penal legal.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținând cont de opinia inculpatei și a avocatului acesteia expusă în referință, care au solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Potrivit art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale, deși sînt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Conform conținutului apelului, declarat de procuror, motivele de casare a sentinței primei instanțe se refereau la omiterea acesteia de a da apreciere cuvenită circumstanțelor cauzei bazate pe probele administrate pe parcursul judecării cauzei, care confirmă vinovăția lui N.Glușacov în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.183 alin.(3) Cod penal cu urmările survenite, precum și la încetarea ilegală a procedurii penale.

În această privință se constată că argumentele invocate de procuror în recurs, descrise la pct.5 al prezentei decizii își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuată în cauza dată, inclusiv sub aspectul că, judecând apelul, instanța de judecată nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate de procuror în apelul declarat în susținerea cerințelor privind casarea hotărârii primei instanțe, expuse în pct.3 din prezenta decizie.

Din partea motivantă a deciziei instanței de apel rezultă că, temeiul de menținere a sentinței privind încetarea procesului penal, constă în faptul că prima instanță corect a conchis că pe parcursul urmăririi penale, în cauza penală au fost comise încălcări de procedură penală care afectează interesele inculpatei în ce privește ordonanța de scoatere a ei de sub urmărirea penală în legătură cu expirarea termenului de ținere în calitate de bănuită și anularea de către procurorul ierarhic superior a acestei ordonanțe cu reluarea urmăririi penale, contrar prevederilor art.63, 287 Cod de procedură penală.

În sprijinul acestei concluzii s-a făcut referință la actele procedurale, cum sînt - ordonanța organului de urmărire penală, la caz a procurorului împuternicit de a o efectua din 13.12.2010 (f.d.41-42, v.2), ordonanța procurorului s.Centru, mun.Chișinău, ca procuror ierarhic superior, din 02.05.2012 privind anularea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui N.Glușacov din 13.12.2010, cu reluarea urmăririi penale, din motiv că au apărut fapte noi recent descoperite (f.d.131-132, v.2).

Astfel, potrivit deciziei instanței de apel, aceasta a considerat corectă soluția primei instanțe care, în temeiul art.275 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, a dispus încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe prevăzute de lege care exclud urmărirea penală, deoarece la momentul anulării ordonanței de scoatere a lui N.Glușacov de sub urmărire penală, au servit declarațiile martorului C.Loghin, care de fapt nu

constituie fapte noi, ori recent descoperite, fiindcă acestea se cunoșteau la faza inițială a urmăririi penale.

Potrivit art.251 alin.(4) Cod de procedură penală, încălcarea oricărei prevederi legale decît cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - cînd partea ia cunoștință de materialele cauzei, sau în instanța de judecată - cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Instanța de apel, menținînd soluția primei instanțe de încetare a procesului penal a lăsat fără apreciere argumentele procurorului pe temeiurile sus-menționate și nu a verificat dacă inculpata N.Glușacov în cursul efectuării acțiunilor de urmărire penală sau la etapa terminării urmăririi penale și luării de cunoștință cu materialele cauzei a avut obiecții referitor la acțiunile de urmărire penală și dacă a depus vreo plîngere privind recunoașterea nulității actelor procesuale efectuate în cadrul urmăririi penale la judecătorul de instrucție, în conformitate cu prevederile art.313 Cod de procedură penală.

În atare situație, Colegiul penal conchide că, instanța de apel, nu a ținut seama de stipulările art.230, 251 alin.(4) Cod de procedură penală și nu le-a raportat la materialele cauzei, astfel se constată prezența temeiului prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul consideră ca pripite și motivele instanței de apel, precum că s-a încălcat dreptul inculpatei reglementat de art.22 Cod de procedură penală. Astfel pentru aplicarea dreptului de a nu fi urmărit penal, judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă trebuie satisfăcute, potrivit art.4 al Protocolului nr.7, următoarele condiții:

a) să existe o hotărîre de condamnare la o pedeapsă penală sau de achitare a unei persoane împotriva căreia a fost formulată o acuzare în materie penală;

b) hotărîrea de condamnare sau de achitare să fie definitivă conform legii și procedurii penale ale statului respectiv. Prin urmare, hotărîrea trebuie să se bucure de autoritate de lucru judecat, fie prin epuizarea căilor de atac, fie prin neexercitarea acestora;

c) autoritățile judiciare competente să formuleze din nou aceeași acuzație, privind aceleași fapte cu caracter penal, împotriva aceleiași persoane.

Potrivit materialelor dosarului este evident că nici una din aceste condiții în cauza în privința lui N.Glușacov nu sînt prezente. Aceasta, pentru faptele imputate ei, nu a fost anterior condamnată ori achitată printr-o hotărîre irevocabilă ori dînsa să fi fost scoasă de sub urmărire penală prin ordonanța procurorului, care sa aibă calitatea de lucru judecat, în sens că o asemenea ordonanță să fi fost obiect de examinare a instanței de judecată.

Din conținutul deciziei rezultă concluzia că procurorul, anulînd ordonanța de scoatere a lui N.Glușacov de sub urmărire penală, nu a invocat care fapte noi sau descoperite i-a oferit dreptul de a anula ordonanța de scoatere a lui N.Glușacov de sub urmărire penală. Această concluzie contravine textului ordonanței respective, deoarece din conținutul acesteia rezultă că, ca temei de anulare a ordonanței respective, se invocă că prin declarațiile martorului C.Loghin au apărut fapte noi, stabilite în cadrul audierii lui suplimentare, care indică direct că N.Glușacov l-a chemat pe șoferul V.Paraschiv și i-a dat indicații să lucreze cu autoîncărcătorul (f.d.131-132, v.2).

În asemenea condiții, instanța de apel a admis erori de drept, care nu pot fi corectate de instanța de recurs, ceia ce, potrivit legii, impune admiterea recursului, casarea parțială a hotărîrii atacate, în partea în care procesul penal în privința lui

N.Glușacov a fost încetat, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În procesul rejudecării cauzei instanța urmează să țină cont de argumentele formulate în apel și în recurs și de cele expuse în prezenta decizie, să soluționeze fondul apelului, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel și în recurs, să examineze pe deplin și să efectueze o apreciere și analiză completă în fapt și în drept a tuturor probelor administrate în cauza dată, din punct de vedere a pertinentei, concludenței și coroborării lor reciproce și să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată cu respectarea prevederilor art.414, 417, 436 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavrilă, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, în privința lui Glușacov Nina, în cauza penală în privința acesteia și dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată se va publica la 29 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun